

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) borsá a lap szel-
lemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 5 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlitéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Erdély Sándor.

Mikor Erdély Sándor arra a di-
szes, de egyben nehéz feladatra vállal-
kozott, hogy Magyarország igazság-
ügyének legfőbb intézője legyen, bi-
zonyára nem hitegette magát azzal,
hogy ő megszabja a magyar igazság-
ügy fejlődésének irányát és a fejlődés
folyamatának új utakat nyit.

Mindenki úgy ismerte, mint egy
csendes természetű, alapos jogiképzett-
ségi és kellőképpen kiművelt jogérzék-
kel bíró férfit, a kinek háta mögött
már egy hosszú bírói pálya áll.

Senki sem tekintett nagy vára-
kozással az ő igazságügyi miniszteri
munkájára, mert azzal mindenki
tiszta volt, hogy nem fog sok
vizet zavarni.

Vagy is, bizonyos nyugodtsággal
fogadta az ország az ő vállalkozását,
mert nem volt oka attól tartani, hogy
valamely radikális alkotásokra adja
magát, valamint attól sem, hogy —
valamely beteges ambíciótól sarkallva —
belemarkoljon a nemzeti jogfejlő-
dés biztosítékát képező szabadabb jogi
intézményekbe és bilincsek közé szorít-
son valamely féltékenyen őrzött köz-
szabadsági jogot.

Miniszteri működése épen csendes
és feltűnést kerülő zajtalan voltánál
fogva bizonyos körökben némi rokonsz-
envet is ébresztett, a mihez hozzá-
járult az ő megnyerő és egyszerű mo-
dora és csendes vérmérséklete is.

A milleniumi ünnepségek folya-
mán, — mint még sokan emlékezhet-
nek rá — neki jutott az a feladat,
hogy az egyik milleniumi emlékművet
a kormány nevében felavassa.

Ez alkalommal tartott egy olyan
minden ízben hazafias és szabadszol-
lemű, poétikus és nemes igazságokat
tartalmazó beszédet, a melyet gyö-
nyörködve olvasott az egész ország, és
a mely egy csapásra meghódította a
nemesebb szíveket és a műveltebb el-
méket.

A nemzet méltó és nagy rokonsz-
envvel vette körül e szép beszéd el-
hangzása után ezt az egyszerű, de ha-
zafias lelkületű és fenkölt gondolkó-
zó férfit. És bizonyára egész köz-
pályáján kísérte volna ez az általános
és meleg rokonszenv, ha megmarad
azon az uton, a melyen elindult és
megmarad annak az egyszerű és békés
munkáló férfinak, mint a minő-
nek azelőtt bizonyult.

Nemcsakára reá beterveztette az
új bányáit eljárásról, illetve annak
életbe léptetéséről szóló törvényjavas-
latot.

Ezt a javaslatot a képviselőház
igazságügyi bizottsága szokatlan ér-
deklődés mellett és még szokatlanabb
tárgyalossággal és alaposan tárgyal-
gatta hosszú időn át.

Ennek a javaslatnak egy némely
rendelkezése csak hamar olyannak bi-
zonyult, mint a mely mélyen bele-
égett féléve őrzött közszabadságunk
jogintézményeibe és felforgatni alkalm-
mas a szabad és fejlődésnek indult ma-
gyar jogéletet.

Mindenki élénken emlékezik
még az igazságügyi bizottság tárgyalá-
sain történetekre.

A javaslat szabadság ellenes és
épp ezért veszedelmes intézkedései nem
csak a sajtót de az egész józan köz-
véleményt méltán megbotránkoztatták.

A sajtó, a maga féltett és igaz
jogi védelmében heteken keresztül
harcolt a miniszteri javaslatba becsom-
pézt reakcionárius szellem ellen és
egyértelműleg tiltakozott a közszabad-
sági jogok ellen intézett merénylet
ellen.

Magának az igazságügyi bizott-
ságnak legnevesebb tagjai, egyenként
is kiváló jogászok a legalaposabb jogi
és kritikai fejtegetésekkel ostromolták
meg a miniszteri javaslat sérelmesnek

és reakcionáriusnak ítélt rendelkezé-
seit, maga a napi és szakajti részle-
tesen kimutatta, hogy a javaslat egyes
intézkedései sértik a közszabadságot
és sértik az alaptörvények által biz-
tosított közszabadsági jogokat és mind-
ennek dacára Erdély Sándor ko-
vokul megmaradt a reakció szellemé-
nek bus lovagjaként a bizottsági tár-
gyalás tornáján és keresztül erőszak-
olta egyetlen szavazattöbbséggel a ja-
vaslatnak azt a hirteltt vált 16-ik
cikkelyét, mely beletipor a sajtó sza-
badságot biztosító jogintézményünkbe
még pedig minden igaz ok és szükség
nélkül.

Élete alkonyán és — szeretjük
hinni — miniszteri működésének vég-
napjain tehát így játsza el azt a ro-
konszenvet, melyet addigi élete és mű-
ködésével, s legfőképp a milleniumi ün-
nepségek során tanúsított szereplésé-
vel maga részére meghódított.

Ime így változik át a nemzeti
rokonszenv is vele szemben azzá a bár
szerény, de még is sorvasztó gyűlö-
letté, a melyet minden reakcionárius
szellemű ember iránt méltán érezhet
egy szabadság szerető nemzet.

Ennek a jogos gyűlöletnek még
bizonyára érezni fogja súlyos szárny-
csapását a miniszter ur nemcsak a
sajtóban, hanem a tisztelt Házban is.

Politikai hírek.

— A kiegyezés. Budapesti tudósítónk
közlése szerint az egyik beavatott bécsi lap
azt újságolja, hogy az osztrák Reichsrath már
csak május végeig marad ugyan együtt, ad-
dig azonban a kiegyezési javaslatok egész
komplexuma be fog terjesztetni. A kormány-
hoz közel álló körökből azonban hírlak, hogy
a kormány a nyári szünet előtt nem re-
méli, hogy a javaslatokat betervezthesse. Ki-
vételt csak a cukor-prémiumról szóló javas-
lat képezne, a melynek betervezése azért
sürgős, mert az arra vonatkozó régibb tör-
vény hatálya csak június végeig terjed ki.

Népgyűlés a kvóta ellen. Budapestről
arról értesítenek, hogy Ujpesten vasárnap
delután mintegy 600 ember részvételével til-
takozó népgyűlés volt a kvóta fölemelése el-
len. A gyűlést Kornai István fővárosi hiva-
talnok rendezte s ugyan ő volt a hivatalos
szónok is. A gyűlés végül határozati javas-
latot fogadott el, a mely szerint tiltakozik a
kvóta fölemelése ellen és felkéri a kerület
képviselőjét, Wolfner Tivadart, hogy a kvóta
fölemelését ne szavazza meg.

Nincs napirend.

Bánffy nagyobb dicsőségére ma ott áll
a T. Ház, hogy dolog nélkül, napirend nél-
kül várja a fizikailag fárasztó, szellemileg
kinos és kimerítő nyári ülészakot, a melyre
azért van szüksége a kormánynak, hogy a
tikkasztó hőségben megbénítva az ellenzék
erejét, kieroszakolja a magasabb kvótát és
az ország érdekeire kártékony kiegyezési ja-
vaslatokat.

Valóban kinos látvány, a mint heten-
ként nagy nehezen összehákolnak valamelyes
programot, a melynek elintézésére össze-
hívunk egy tíz perces gyűlést, melyen jó,
ha 40—50 képviselő megjelenik.

Erre a hétre ismét két ülés van tervbe
véve. Az egyik holnap d. e. 10 órakor lesz
és el fog tartani egy negyed óráig, a míg
Molnár Antal vagy a másik jegyző leda-
rálja az elintézendő törvényjavaslat szövegét,
a másik ülés szerdán lesz, hogy az így le-
tárgyalt javaslatot harmadszori olvasásban is
elfogadhasák.

A Háznak ez a munkanélkülisége visz-
szahat a bizottságok tanácskozásaira is, a
melyek az általános érdeklődéségnél fogva
még a folyó ügyeket sem tudják elintézni,
mert a tagok nem jönnek össze határozatké-
pes számban.

Igy pl. az V. bíráló bizottság még ma
deléltől sem tudott végezni a Pongrácz
Anzelm br. volt mandátuma ellen beadott

petícióval, jöllehet három nap múlva már a
második pótválasztás is meglesz a szóban
forgó kérdletben.

Ezeknél a kortörténeti adatoknál semmi
sem jellemezheti jobban a Bánffy-kormány
krónikus meddőségét.

A király előtt.

Egyik bécsi újság a két miniszterelnök
és pénzügyminiszterek legutóbbi audienciá-
járól a következőket jelenti:

Az osztrák és magyar miniszterek teg-
nap audienciájára sem a két kormány köze-
ledését, sem a korona döntését nem hozta
meg a kvótatgyben. Deléltől a király mind-
egyik pénzügyminisztert külön kihallgatáson
fogadta és déli egy órakor együtt mentek a
Hofburgba Bánffy és Baden miniszter-
elnök, valamint Lukács és Bilinski
pénzügyminiszterek.

Ez a kihallgatás másfél óra hosszat
tartott és mint deléltől, most is a kvótát és
a kiegyezési javaslatok előterjesztésének kér-
dését vitatta meg a király a miniszterekkel.
Ami a kvótát illeti, úgy a magyar, mint az
osztrák miniszterek kifejezték álláspontjukat,
a nélkül azonban, hogy eredményre jutottak
volna.

A kvóta magassága tekintetében még
mindig nem tudtak megegyezni. A magyar
kormány az 1887-iki számítások „revizióját”,
ajánlja olyan arányban, hogy az azóta elért
valódi adóbevételek képeznek a számítás alap-
ját: ez a „revizió” a magyar kormányt 33-2
százalékos, vagy valamivel magasabb kvótáig
juttatja el.

Az osztrák kormány azonban olyan kvó-
tát követel, a mely Magyarországnak a kö-
zös kiadásokhoz való hozzájárulását 36-4 szá-
zalékban állapítja meg.

E számok differenciáit még nem tudták
elozslatni. Abban a kérdésben sem
tudtak megegyezni, hogy mikor terjesszék a
kiegyezési javaslatokat a parlamentek elé.

Az osztrák kormány ragaszkodik ahhoz,
hogy a kiegyezési javaslatok csak a kvóta-
javaslattal egyidejűleg nyújtsandók be. Az
audiencián mind a két részről fejtegették a
kiegyezési kérdések komplexumát, úgy gazda-
sági, mint politikai szempontból; az osztrák
miniszterek is a magyar kormányférfiak is
megjelölték álláspontjukat, de döntés semmi-
féle irányban sem történt.

A keleti háború.

A törökök diadala.

Athén, május, 9.

Volót az éjjel az összes lakosság elhagy-
ta. A francia, angol és olasz konzulok, ha-
jók legénységének kíséretében a Velezhtino-
ba vezető útra a törökök elé mentek.

A Szmolenszky-dandárnak azok a csa-
patai, a melyek Vóloba menekültek, görög
hajókra szállottak. A Styli-üzből (Limai mel-
lett) a hadsereg élelmezési helyéül jelöltek
ki. Általános el van terjedve az a hír, hogy
a béke-alkudozások megkezdődtek.

Athén, május, 10.

Domokosból tegnap este 11 órakor
kelt tudósítás szerint a török előőrök Skir-
miczig hatoltak előre. Farszaloszról nagyobb
török haderő vonul, Kisebb csatározások van-
nak készülőben a Domokos és Halmiros kö-
zötti uton és mondják, hogy a törökök a
Szmolenszky-dandárral már többször összejut-
koztak.

Lesz-e béke?

Athén, máj. 10.

A királyi család tagjai mindent elkö-
vetnek, hogy a békealkudozásokat gyorsítsák
Zsófia trónörökösné levelet intézett fivéréhez,
a német császárhoz, abban azt a reményét
fejezve ki, hogy a német politika most ta-
lán már kevésbbé szigorú lesz.

Az antindasztikus tüntetések különben
napról-napra megújulnak.

Köln, máj. 10.

A Köln. Zeitung athéni levelezője más
irányú hírekkel szemben konstatálja, hogy a
görög nemzet hangulata ma is változatlanul
harcias és a háborút a végletekig folytatni
akarják. A lapok követelik a hercegeknek a
harcterről való visszahívását azzal a meg-
okolással, hogy az ő személyi biztonságuk
nak figyelembevétele az akció szabadságát
zavarja.

Készülődés forradalomra.

Athén, május 10.

A hangulat itt állandóan olyan,

hogy a legrosszabbtól kell tartanunk
A nép alsó rétegeiben a leghevesebb
kitérések hallatszanak a király és a
kir. hercegek ellen és a háboru szer-
rencsétlenségét az ő árulásuknak tu-
lajdonítják. Még a belátóbbak is nyíltan
hangoztatják, hogy a király távozását
szeretnék látni.

De mi lesz Görögországból, ha
ismét megújja a királyát? Ki fog a
helyébe lépni, a mikor a trónörököst
az a rettentő vád terheli, hogy ő okozta
a vereségeket és semmiféle katonai
erényekkel nem bír.

Többfelől hírlak, hogy György
herceget, a trónörökös legidősebb fiát
szeretnék királylává kikiáltani és Zsófia
trónörökösné lenne a régens! Uszin-
téből eljárás volna tehát azt mondani,
hogy a köztársaságot akarják. Megle-
het, hogy a krízis el fog mulni és
hogy a fenyegető felhők elvonulnak,
a nélkül, hogy a villám lecsapna. Az
azonban kétségtelen, hogy a királysá-
got mindenesetre oly súlyos csapás
érte, a melyből egyhamar nem épül fel.

Mit akarnak a hatalmak?

Oroszország már előre megkötötte a
kezeit azzal a nyilatkozatával, hogy bármi-
legyen is a háboru vége, a hadviselő felek
egyike se húzasson belőle hasznot. E nyilat-
kozat hasznáról többféleképp vélekedhetünk.
Igaz, hogy Oroszország álláspontját kitűnően
megállapítja és így, mint eredménye is mu-
tatja, csillapító hatással van a többi Balkán-
államokra, a kormány ezzel azonban igen
hathatos eszközt szolgáltatott ki a kezéből
Görögország ellen, a mely most tudja, hogy
végrohlását a hatalmak meg fogják aka-
dályozni.

A tekintetben, hogy Görögország mi
hasznot se húzasson önkényes politikájából,
a német császár még határozottabb. II. Vil-
mos császárnak erősen kifejezett monarchikus
érzelmeivel már az is összeegyeztethetlen,
hogy ma a „Heteira” legyen Görögország
tulajdonképpen régense és hogy a görög
királyra ez erőszakolja akaratát. Németorszá-
nak tehát semmi kifogása nincs Görögország
érékeny megfenyítése, de még az ellen sem,
hogy a törökök esetleg Athénig nyomuljanak
elő. Tény azonban, hogy a német befolyás
Konstantinápolyban ma legalább is oly ha-
talmas, mint az orosz.

Ausztria-Magyarország úgy látszik, le-
mond arról, hogy a balkán kérdésben külön
politikát érvényesítsen; Törökország konser-
válása dolgában csatlakozik Német- és Orosz-
ország álláspontjához.

Anglia kétszínű szerepet játszik, mint
mindig. Itt van ok annak a feltevésére, hogy
Anglia a portát buzdítja, hogy békekötés
esetén nagy hadi kárpotlást követeljen Gö-
rögországtól, másrészt azonban Athénben pro-
tektornak tolja fel magát és a görögöket a
török tulkapás elleni védelméről biztosítja.

Olaszország ingadoz. Nincs kizárva,
hogy rábizza magát az angol befolyás veze-
tése, amde Angliának és Görögországnak
plátói támogatásán Olaszország nem fog tul-
menni.

Igen kényes a francia kormány hely-
zete; a francia lakosság nem épp jelentéke-
len kisebbségnek kifogása nincs az ellen,
hogy Görögország valami kis tapasztaljon a
sebeire, a milyen például Kréta autonó-
miája volna görög protekturátus alatt, — a
francia kormány azonban az érzelmi politi-
kára nem hajthat. Nem helyezkedhetik el-
lentébe az orosz baráttal és nem sértheti
meg a német császárt sem. Így aztán köny-
nyen megeshetik, hogy Anglia egyedül maradjon.

Az Akadémia diszülése.

Budapest, május 10.

Nagy és diszes közönség gyűlt egybe
tegnap d. e. az Akadémia disztermében, a
hol ötvenhetedik ünnepi közülését tartotta a
magyar tudományos Akadémia.

Az elnöki székét Hollán Ernő fog-
lalta el ez uttal, minthogy Eötvös Loránd
br. a felolvasók közt szerepelt, Pulszky Fe-
rencz alelnökök betegsége gátolta a megje-
lenésben s így Hollánra, mint legidősebb tisz-
teletbeli tagra került a sor.

Mellette Szily Kálmán és Gyulai Pál
foglaltak helyet. A közlést 10 órakor nyi-
totta meg Hollán Ernő, ki altábornagyi
egyenruhájában jelent meg.

Eötvös Loránd báró az akadémia tu-
dós előke tartotta meg ezután emlékbeszé-
dét Jedlik Ányos fölött. Jedlik egyéniségét
senki sem tudta volna melegebben méltányol-
ni, mint Eötvös, akinek lényében annyi ro-
konvonság van ennek a tudósnak egyéniségé-
vel, akinek jelentőségét ő emelte ki, ismer-
tetvén földfedezéseit s főleg az ő elektro-di-
namo gépét. A szép emlékbeszédet hosszan
élvezte a közönség.

Most Szily Kálmán főtitkár olvasta
fel évi jelentését az akadémiának 1896. évi mun-
kásságáról. A jelentés annak az igaz kegye-
letnek az esetelesével végződik, a melyet az
akadémia lángelméjű megalapítójának, Szé-
chenyi István grófnak emlékeiránt minden-
kor érzett s kifejezésre juthatott. Ez a ke-
gyelet volt a rugója annak a mult év okto-
berében hozott határozatnak is, a mely szer-
int az akadémia Széchenyi-muzeumot fog
létesíteni a reá vonatkozó irodalmi művek-
ből, ereklyékből, naplókából, kéziratokból stb.

Ezzel a gyűjtemény alapja meg van
vetve s a Széchenyi-muzeum létrejövetele
biztosítva van. Volf György, a kitűnő nyelv-
buvár volt az utolsó felolvasó. A honfoglaló
magyarok műveltségéről olvasott fel nagyon
érdekes dolgokat, a melyeket a közönség élénk
figyelemmel hallgatott.

A közgyűlést déli 12 óra után rekesz-
tette be Hollán Ernő. Egy órakor lakoma
volt az István főherceg szállóban.

TANÜGY.

Pályázati hirdetés

a kolozsvári magyar királyi állami tanító-
képző-intézetbe való felvételt és az inté-
zettel kapcsolatban szeptember 1-én megnyi-
tandó internátusban szervezett ingyenes és
kedvezményes helyekre.

A nagyméltóságu vallás és közoktatás-
ügyi m. kir. miniszter urnak 1896. évi 10696
sz. a. és 1897 évi 17125 sz. a. kelt rendeleto
értelmében a kolozsvári m. kir. állami tanító-
képzőintézetbe való felvételre és a szeptem-
ber 1-én megnyitandó internátusban az
1897—98 iskolai évre tisedésbe jövő ingye-
nes és kedvezményes helyekre pályázat nyit-
tatik.

A tanítóképző intézet I. osztályában
felvételt felekezeti különbség nélkül min-
den ifj éptestű, egészséges növendék, a ki
15-ik életévét már meghaladta, s a magyar
nyelvben, számolásban, földrajzban és történe-
lemben annyi jártassággal bír, melytől a
gymnásium, vagy a reáliskola, vagy a pol-
gári iskola négy alsó osztályában tanulnak.
A belépni kívánó növendék, vagy nyilvános
iskolai bizonyítványt köteles előmutatni, vagy
felvételi vizsgálatnak kell magát alávetnie.

A felvételi és segélyezés iránti 50 kr. os
bélyeggel ellátott folyamodványhoz következő
okmányok csatolandók eredetiben:

1. Iskolai bizonyítvány arról, hogy fo-
lyamodó a gymnásium, vagy a reáliskola, vagy a
polgári iskola IV. osztályát legalább is
elégséges sikerral elvégezte. Ha a folyamodó
kérvénye beadása idejéig az említett iskolák
negyedik osztályáról szóló bizonyítvánnyal
még nem rendelkezik, az előbbi osztályról
szóló bizonyítvány és a megfelelő magasabb
osztályról szóló igazolvány is csatolandó. Az
igy folyamodók kötelesek a felvételt, illetőleg
a vizsgálatot megelőzőleg, a már akkor min-
denki által megszerezhető szabályszerű isko-
lai bizonyítványt a képzőintézet igazgatójá-
nak bemutatni.

A felvételi vizsgálatra jelentkezők leg-
ujabban kiérdemelt iskolai bizonyítványukat
csatolják.

2. Születési bizonyítvány arról, hogy a
népoktatási törvény 108 §-ában megkövetelt
életkort betöltötte. A ki néhány hónappal
fiatalabb, annak egyidejűleg korengedelyért
is kell folyamodnia.

3. Tiszti-orvosi bizonyítvány arról, hogy
folyamodó semmi olyan testi fogyatkozásban
fejtetlenségben, vagy eltorzulásban nem szen-
ved, a melyek a tanítással járó nehéz fog-
lalkozásban akadályoznák, vagy pedig a ser-
dült gyermekek illetlen gányolódását önként
kihívnák, s így a tanítás komolyságát és er-
edményét veszélyeztetnék.

4. Hiteles községi bizonyítvány a csa-
ládól polgári állásáról, a szülők vagyoni ál-
lapotáról, kimutattva ebben részletesen, hogy
a szülők ingatlan birtokuk, üzletük, iparuk
vagy hivataluk után, s netalan egyéb forrá-
sokból mily összegű évi jövedelemre számí-
thatnak, vagy esetleg maga a növendék nem
bír e magán vagyonnal, s ha igen, annak
jövedelme hová fordítottatik?

5. Községi, vagy más egyéb hivatalos
bizonyítvány a családtagok számáról és arról,
hogy közülük hány van távol a szülei háztól,
hány és mily mértékű neveltetési kötelezettel
terheli meg a család-fantartót. A folyamod-
ványban az anyanyelv és általában a nyelv-
ismeret feltüntetendő. A felvételi és felvételi vizs-
gálatok iránti folyamodványok a tanítóképző
intézet igazgató tanácsához czimzendők és
f. évi május hónap 31-ig előírt igazgató-
nál nyújtsandók be.

A felvételi vizsgálatok f. é. június hó-
nap 30-án d. e. 8 órakor tartatnak meg.

A tanítóképző-intézetnél 80 növendék számára berendezett internátus van egybe-kapcsolva, melyben szegénysorsu, jómagaviseletű és szorgalmas növendékek tanítóképzettségük egész tartamára államsegélyben részesülnek. A jövő 1897-98-iki iskolai évre az I. osztályba felvehető 15 bejáró és 20 bennlakó, összesen 35 növendék. A 15 bejáró növendék közül 5, havonként 5 frt. készpénz kedvezményben részesül.

A 20 bennlakó növendék közül öt teljesen ingyenes ellátásban részesül, nevezetesen kap lakást, élekeztetést, fűtést, világítást, mosást és gyógykezelést. Egy teljesen ingyenes hely havonként 14 frt. kedvezménynek felel meg. Ugyanígy ellátásra felvételt 5 növendék havonként 7 frt. befizetéssel és 5 növendék havonként 3 frt. befizetéssel és 5 növendék havonként 3 frt. befizetéssel.

A II. III. és IV. osztályban megüresedő kedvezményes helyeket a megfelelő alsóbb osztályokból fölépő növendékek számára tartatnak fűnn. A felleendő növendékek kötelezettségek:

a) A megállapított köztartási díjakat minden hónap kezdetén az intézet pénztárába előre befizetni;

b) A köztartási evészközlők pótlására beirataskor 1 forintot befizetni;

c) A tankönyvek vagy azok árai (osztályonként 15 frt.) jelenkezéskor az igazgatónál bemutatandók. A fizetésre kötelezett növendékek tanévükben újabb kedvezményre nem számíthatnak, a fizetni nem képes növendékek már a karácsonyi évhármaddal a tanítóképzőből kikapcsolódnak fognak tekintetni. A román, magyar, angol, orosz és unitárius tanítóképző-intézet növendékei az egyházi énekekben és kántori teendőikben is kiképezetnek és sikeres vizsgálat után arról külön képesítést bizonyítványt nyernek. A felvétel és segélyezés módjairól és a jelentkezés idejéről minden növendék külön értesítést kap. Kíváncsak, hogy az intézetbe felvett tanítónövendék első jelentkezése alkalomával atyja vagy gyámja, illetőleg azok külön megbízottja kíséretében jelenjen meg.

Kolozsvárt, 1897, évi május hónap 10-én.

Orbán Mór,
a kolozsvári állami tanítóképző intézet igazgatója.

Az orvosok és a betegsegélyező egyletek.

Dr. Tompa János ur által az Ellen-zékben közreadott cikk készített a soraim megírására.

En azonban egyáltalán nem e. Válasz-gyanánt megjelent közleményre válaszolok, hanem az „Orvosok és a betegsegélyező egyletek” esimen napvilágot látott ismertetésemet akarom jobban megvilágítani.

A ki csak e közleményt olvasta, arról győződhetett meg, hogy az a bekezdés első szavától az utolsó sor végéig ama körben mozgott, melynek egyedüli célja volt, hogy a művelt Európa államaiban a gomba módon elszaporodott betegsegélyező egyletek által megteremtett helyzetből nyújtsanak tiszta képet a tisztelt olvasó közönségnek általánosságban.

Ez irányítva szem előtt, a legtávolabbirol sem volt szándékunkban egyes egyletek belső életének megismertetésére bocsátkozni.

Annál kevésbé a Kolozsvárti existáló hason intézményekbe nem.

A mi pedig leírásunkban olvasható, az egyáltalán nem új, de nem is kórhalmány.

Azok főleg az orvosi szaklapokban nagyon régóta jelennek meg különböző orro-

soktól, különböző orvosi körök, egyesületek véleménynyilvánításaként.

A szellem valamennyi erre vonatkozó dolgozatban ugyanaz, csak a leírás más.

Hogy pedig állításunk teljesen való, legjobban tudhatjuk bizonyítani azzal, ha egyik másik irányból ide citálunk azokból, melyekből meglejtük az, hogy bizony az orvosok zöme nagyon is ellene van az egyletek által megteremtett állapotoknak, hogy azok nagyon is károsak.

A Mármaros vármegyei orvos gyógy-szerész egyesületnél a belügyminiszter urhoz felterjesztett egy iratában többek között ez áll azon bekezdésben, melyben a betegsegélyező egyletek szülte bajokról panaszkodik:

Ennél súlyosabbak azonban panaszaink a magánosok által fenntartott és önkényesen belépő tagokból álló betegsegélyező egyletek ellen, melyek a „jótékonyág ürügye” alatt, mintegy újabb „holt kéz” vagyonot gyűjtjenek, még pedig az által, hogy az orvosokat jogtalanul kizsákmányolják és szolgái függésben tartják.

A bécsi orvosok nagygyűlésén az első referens ismertetésként azt a szegénytelen fizetést, a melyet a pénztári orvosok kapnak (egy beteglátogatásra 10 söt 5 krajczár is esik), az orvosok túlterheltségét, függőségüket mindenütt, a miuandó lizistálást az olyan nyomorúságos orvosi állások elnyeréséről, a mely lizistálás annyira fáj, hogy akadnak orvosok, a kik ingyenes szolgálatukat kizárják stb.

A nagy-beckerei orvosok az egyletekkel szemben folyó küzdelemtükör, mikor mint említettük volt, sikerült egyetemes munka árán az ott is letelepedett „Br. Hirsch Mór”-féle egyletnek működését beszüntetni, e szavak is elhangzottak:

Az egyletek nagy igényük mellett oly módokat alkalmaznak, melyek az orvosok képtelenségét hivatásuknak lelkiismeretesen megfelelni és munkájuk kényeszerőségéből, a lelkiismeretesség jellegét magán nem hordhatják.

Ez a példa azonban azt is megvilágítja, hogy ha az orvosok összetartanak, sok bajukat orvosolhatják, mert bármilyen fenyegetéssel vagott vissza a „Hirsch” egylet, újból feléledni nem tudtak.

Itt melleleg említjük meg, hogy ugyane sorban részvétel a Nagy-Váradon alakult fiók is hogy mindent, hol fellépett működésük nagyon is károsnak bizonyult az orvosokra nézve.

Mindenütt, hol szűrűket kitért, mint Lugoson, Egerben, Nagy-Beckereken azzal fenyegetőztek, hogy új orvost hoznak magukkal. Szerencse azonban ilyenre rámenő collegára nem akadtak, a ki az egylet által mumusként mutogatva lett, az alnév alatt egyszerű laikus volt bizonyára.

Az orvosok magatartására vonatkozólag csak ezt említettük fel.

A bécsi I. kerület orvosegyletének évi jelentése így ír: Az a rákfené, a mely megnehezíti, sőt megakadályozza a kari érdekek megvédését és előmozdítását, lényegében az a tény, hogy az orvosok 70 százaléka elutasít és közönyösen vesz minden olyan kérdést, a mely a kari érdekeket érinti, a határozatokat magánkörben extensív és intenzív gán esolja stb.

S ennnyit elégségesnek is tartunk arra nézve, hogy a mit irtunk csakugyan való.

Az általános alapra vetett cikkimnek Kolozsvárt való megjelentésében pedig az vezetett, vajha én lehetnék az a szerencsés, ki előljárva az orvosi rend tekintélyének tisztázásához, csak legparányibb tekintetből is hozzá tudtam volna járulni.

Saját érdek nem vezetett tehát.

Az itteni bármelyik betegsegélyező egylet ismertetésébe fogódzni ideje sincs, de nem

is lehet, mivel egyesek szavai csak a pusztában kiáltókhoz lehetnek hasonlóak.

Ezen okból a dr. Tompa János ur által a helyt létező „Br. Hirsch Mór”-féle fiók betegsegélyező és jótékonyági egylet nevet viselő intézménynek az én cikkimmel szembeni megvédését csak tudomásul vehetem.

Nem is szorítottam a maga keretében egyébre, mint csak is ennek az egy egyletnek megvédésére.

Vele szemben azonban megsemmisítek foglalkozni, de ez bajos is, sőt lehetetlen, hisz szegény még csak bőcsőben ringó cse-csemő.

Daczára azonban ennek, ugylátszik fejlettsége normalis, sőt talán több ennél s valószínűleg — ha el nem sodortat — idővel folytonosan kecsesgőzöb helyetbe juthat.

Ettől eltekintve az általam általános alapon mozgó cikkem valódiságát fenntartom magamnak, s ha ebben az irányban történne bármilyen nyilvánítás, a védelemre mindig résen állanék.

Szeretném, ha e most már készített s szintén a betegsegélyező egyletről szóló cikkimmel közelebb tudtam volna hozni azt az időt, midőn a kolozsvári orvosok is lábra állának az egyletek által fenntartott állapotok kiigazítására.

Ha ugyan ez megkívánatik itt is, mint mávutt.

S ha csakugyan az ideális betegsegélyező pénztárak létele jogosult, hol tehát nem kell titkárt, pénzeszedőt, hivatalnokokat fizetni, s amellyel vagyon, vagy mondjuk, tőkét gyűjteni, bármilyen ez kívánsága is lehet.

Ez az enyém is.

Balta Márton.

A honfoglaló magyarokról.

A m. tud. Akadémia vasárnap disztülésén V. o. f. György egyetemi tanár ép oly érdekes, mint tanulságos értekezést olvasott fel a honfoglaló magyarok műveltségéről.

A tudós felolvasó kiemelte, hogy az a kevés egykoru följegyzés is, ami a régi magyarok műveltségét megvilágíthatná, nagyon ellentmondó. A bizánciumiak és keletiek tudósításai honfoglalóinknak nyugatiak krónikáiból csak a legnagyobb vadság képét kapjuk róluk, csak hogy a nyugati krónikárok soha színűlő magyart nem láttak.

Hittelt elfogulatlan ítéletük miatt csak az előbbieket érdemelnek.

Nyelvünk szókincse mindennél ékeesebben bizonyít ösünk olyan nagyfokú értelmi és erkölcsi erejéről, fejlettségéről, a milyennel nem nagyon sok nép dicsekedhetett, szókészletük tanúsága szerint, elég bő ismeretek voltak, a mindenségről, a természeti jelenségekről, a földről, a természet három országáról, saját magukról, ruházatukról és lakásukról; ismertek sok foglalkozást, mesterséget, munkát és szerszámot; de legfőbb, mennyit tudtak a földművelésről, melynek legfontosabb szavait már mind magukkal hozták.

Minden mutája, hogy családi életünk fejlett és tiszta volt. Élénken érezték a családi, nemzeti és nemzeti kötelek szent-ségét. Bölcs Leó császár egyetlen fiúnek uralma alatt álló, szigorúan fegyelmezett, nagy és független népek mondja etelközi ösünket. Ha az ő leírásában szétszort vonásokat összeszedjük, a nyugatra induló magyarban egy családját szerető, fájához ragaszkodó, és tudatom magával a ter-veimet. Istent vele!

Lehajolt és megcsókolta a homlokát.

Hágár nem szólott, nem merie azt tenni, szíve oly tele volt; zokogott és elfordult. Fergus, egy pillanatra habozás és a távozó alak után vetett pillantás után kinyitotta az ajtót és távozott.

Hágár a saját szobájába szaladt, és az ablaknál állva, nézte őtet, a mint a kerten lassan végig ment, nézte míg a mezőn áthaladt, a kerítéshez ért, és a fák mögött eltűnt.

Ekkor egy mély lélegzetet vett, és az ablaknál elfordulva, megnézte magát a tükörbe. Neki nem volt szabad könnyel áztott arccal és dagadt szemekkel lennie. Mi volt neki Fergus? Mi joga volt neki ő érte busulni? Az a Tiszbe előjoga volt, gondolta keserűen, és nem az övé.

Vissza a Tiszbeval való találkozásról vonatkozott. Viszaretent a következő beszélgetést gondolatból, a Tiszbe bánatának és könyvének a látásától, és idő telt el, mielőtt annyira össze tudta szedni a bátorságát, hogy lemenjen és találkozzék vele. Végre kinyitotta az ajtóját és lassan lement.

Tiszbe az ablaknál állt valami kézimunkával a kezében; nyugodtan nézett fel, a mint Hágár belépett, és a szobán keresztül menve ő mellette megállott. — A Tiszbe arca nagyon halvány volt; szép szemének a kényes, melyet Hágár a reggelizésnél látott, és a mi felett annyira csudálkozott — elült.

Sőt még mosolygott is, a mint felpillantott és a Hágár csudálkozó szemével találkozt.

— Látta Fergus? Hallottalak a csarnokban vele beszélni, mondá.

— Igen, láttam őtet; ő mindent elmondott nekem, mondá Hágár.

kodó, a köznek engedelmessé tudó, e mellett szabadságszerető és vitéz, szerencsében el nem bizakodó, bajban el nem csüggedő, nagy okosságu és erős akaratu nép áll előttünk.

E képet igazolja a kiegészítő honfoglalóinknak rendkívül gazdag szókincse, melyből bőven jut a családnak, községnek, társaságnak, közrendnek, hadviselésnek, a loki jelenségnek, elvont fogalmaknak és lelki szükségeknek.

Különösen kiemelendő az értelemre, érzelmre és akaratra vonatkozó szavaknak nagy gazdagsága. Igen csekély szókészlet tanuskodik a képzeletről. A magyar erős faj volt, kib n uralkodott az értelem és akarat, melyek vezették az érzelmét és elnyomták a képzeletet.

Nem anyagi, hanem értelmi és erkölcsi ereje tette a magyart államalkotóvá. Oly földön alapított ezeréves országot, a hol előtte nem birt marandótt teremteni se római, se hun, se avar, se germán, se szláv.

A honfoglaláskori szókincsből kitűnik, hogy a magyar már korán föltételekzve az anyagon és jelenségeken, régtől fogva absztrakcióra, gondolkodásra hajlott.

A magyar szókincs, különösen lelkiekben, jóval dazdagabb, mint akarmelyik más nyelv szókincse. Az indogermán nyelveknek talán egyúttvéve sincs annyi tisztán lelki jelentésű szavak, mint a magyarnak egymagában.

A hányat föl tudnak mutatni, csaknem valamennyi világosan elárulja, hogy nem tulajdonképpen, hanem csak átvitt értelemben lelki jelentésű szó. Ellenben a mi nyelvünkben alig van a lelki életre vonatkozó alapszó, mely az érzéki jelentés salakjától tiszta ne volna.

Kiváló fogékonyságukról és rendkívüli szívósságukról tanuskodik, hogy oly gyorsan és könnyen tudtak illeszkedni a nyugati népekhez, — de a mellett megőrizték nemzeti nyelvüket és fenntartották nemzeti létüket, jól érezték azt is, hogy nemzeti létük veszélyeztetése nélkül nem szabad beérniök sem az idegen gondolatok, sem az idegen emberek egyszerű befogadásával. Azért azok is, ezeket is teljesen vezérüké tették. Ez a szellemi és erkölcsi hódításuk legszebb diadaluk, mely nélkül minden harcozi dicsőségük hiábavaló és mulandó ragyogás lett volna. Így lettek ők nemcsak honfoglalók, hanem honalapítók is.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 11.

— Ev. ref. egyházközségi gyűlésről írják nekünk: A kolozsvári ev. ref. egyházközség képviselő testülete a tegnapi népes közgyűlést tartott.

E közgyűlés erősítette meg és fogadta el a budapesti kereskedelmi bankkal szemben kiállított 80,000 forint kölcsön felvételéről szóló kötelezvényt, melyre kamat és törlesztésről évenként 5% fizetendő.

E 80,000 forintból csak az egyház köz-séget terhelő, már sok év óta fennálló, mintegy 53,000 frt. lebegő adóssága fog rendez-

tetni és az új templom és papi ház építési költségei törleszteni.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az egyházközség különböző alapoknál levő összes lebegő adósságait törleszti, ezért megadta a főgondoknak a jogot, hogy az egyházközség kölelendi és fejeirdi birtokaira előnyösen törlesztési kölcsönöket vehessen fel.

E fináncz operációkkal a kamat differencián kívül az az előny is jár, hogy az állami pótdó fizetésének egy jó részétől el-esik az egyházközség és az értékükben csak emelkedő befelrakas-utcai és külmagyar-utcai beltelek eladása feleslegessé vált.

Ugyanezen közgyűlésen kiegészítették, a presbiterium tagjaiul egyhangulag megválasztottak:

Bogó István, Biró Lajos, Becsek Lajos, Fajk István, ifj. Kocsis János, Dicsőfi Béla, Szász Mózes, Hory Béla, Pap János, Katona András, Tóth István, Somodi István, Szacsvai Sándor, Csizsár Gyula, Sándor József, Tóth Zsigmond, Sári László, Sipos Gábor, doktor Mihály József, dr. Viski László.

— Tenyészállat kiállítás Kolozvárt Az „Erd. Gazd. Egyt.” állattenyésztési szakosztálya a földmívelésügyi miniszter hatáskörében támogatásával augusztus 28-31-ig rendezi XII.-ik tenyészállatkiállítását. A szakosztály Gr. Bánffy György elnöke mellett már több ülést is tartott a tárgyan, a melyeken a közlelbi részletek meghatározottak. A kiállításra 5 ezer forint értékű díjak vannak kifizerve lovak szarvas marhák, juhok és baromfiak díjazására. A kiállítás mely különben is a kolozsvári országos vásárral egyidőre esik, vásárral lesz egybekötve, mely alkalomra számos kül- és belföldi vevő megvásárlásról gondoskodik rendezőség.

— A „Teleki Blanka kör” gyűlése. Nagy érdeklődés mellett tartotta a kolozsvári felsőbb leányiskola helyiségében a Teleki Blanka kör ez évi rendes közgyűlését, a kör lelkes megalapítója, Dr. Gerando Antonina elnöke alatt. Elnök lelkes szavakban fejtegette, hogy a tagokat a szeretet tartja össze, a mi a kör összes tagjait arra ösztönzi, hogy minél több jót és nemest cselekedjenek, beszédében megemlékezett a tagok ez évi működéséről, s szót szottza az érvényesek. A tárgysorozat minden pontját nagyobb vita nélkül tárgyalta le. Elnököt megválasztották: Jelen voltak a gyűlésen: Magass Jolán, Czizsár Mariska, Klein Etel, M. Á. V. pénztárnok, Arad), Biriny Janka, Ajtai Ella, Ranschburg Ella, Dobál Margit, Márk Nina, Rosenberg Fanni (Szász-Fenes), Purjesz Olga, Csipkés Mariska, Nagy Erzsé, Glöser Elza, Binder Hildegárd, Gutt Eliza és Both Berta (Már. pénztárnok, Kis-Kapus.) rendes tagok.

— Gazdasági Tudósító. Öröndetes je-lenségről értesíthetjük a közönséget a következő sorokban. Tegnap ugyanis egy teljesen új könyvomat, a „Gazdasági Tudósító” jelent meg Tokaji László szerkesztésében, mely hazánk keleti felének gazdasági ügyeit óhajlja szolgálni az által, hogy a fővárosi és vidéki sajtó részére érdemleges tudósítások közvetítésére törekszik. Célja tehát, hogy a sajtót az erdélyi gazdasági ügyekről gyorsan és pontosan tájékoztassa. A sajtó bizonyára jó hasznát veszi e könyvomatnak, melynek szerkesztője, a gazdasági egylet érdemes titkára is, elég biztosítékot nyújt a közlemények megbízhatóságáról.

— Az unitárius főgymnasium majálisja. Az unitárius főgymnasium ifjusága június 2-án fogja megtartani majálisát, mely minden évben egyike szokott lenni a legsikerül-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. május 11.

Tiszbe.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XV.

(Folytatás.)

(38)

— Hágár, mondá Fergus rövid szünet után, a múlt éjjel különös tapasztalatot volt. Képzelteti, hogy nem sokat aludtam. Drummond Percivalval fájdalmas találkozásom volt; mi oly régóta voltunk jó barátok, szinte gyermekkorunk óta, és én feltétlenül bíztam benne, tehát nagy csapás volt, midőn azt láttam, hogy titkoma elárulta, titkoma, a melyről azt hittem, hogy jelenleg három emberrel nem tudják többet. Miután ő ott hagyott, nem mentem ki a könyvtárból. A tűz előtt ültem és néztem a parázst csendesen kialudni, míg a fél éjszakának vége volt és a mint az éj mély csendességében ott ültem, úgy toszott előttem, mint ha az elmult 15 év mint egy álom tűnt volna el és annak a rettenetes órának az irtózata és kétségbe-esése, midőn a Gascon de Morin oldalra mellett állva, megüregesedett szemébe néztem és tudatára jöttem, hogy én küldtem a halálba, hogy az általam szeretett asszonyt az én keze tette özvegyvé és gyermekét árvává, oly élelken merült fel előttem, mintha csak tegnap történt volna.

Egy pillanatig hallgatott, arca még sápadtabb lett és egész testében reszketett, aztán erőt vett magán és folytató.

— Minden visszajött az emlékembe oly tisztán és világosan, a fellegelőt két és fél óra múlva. —

narancsfák, a virágok illata, a fák alatt fekvő mozdulatlan alak és ismét mellette állottam és a Morin szemei felnyitkák és reám nétek és most egy új fenyegető kifejezés volt azokban. Ekkor tudtam, hogy az, a mit szándékoztam tenni, lehetetlen volt, hogy bűnömért még nem veszeklettem eléggé, hogy annyira érek mulva sincsenek azok megbocsátva! Tehát midőn ő szívének nemes önzetlenségéből felajánlotta, hogy tegyem azt, a mit tenni kívánok, megmondtam neki, hogy elmegyek, itt hagyom őtet, azzal az óhajtsással, hogy felejtsem el.

— Édes Fergus, ez legjobban van így.

A Hágár újjai erősebben szorították a kezét. Szép szemei, tele tiszta szerelemmel és részvétellel, az ő szemébe nérték. Fergus szomorúan mosolygott.

— Igen, tudom, hogy így vagy legjobban, mondá.

Bolond voltam, midőn azt gondoltam, hogy másképpen is lehetséges, és ő elfog engem felejteni. Ő oly fiatal, és, ambar most nem akarja elhinni, ő találni fog magához méltóbb szeretőt, a kit nem fog egy fájdalmas mult emléke kísértetni. Tehát édes Hágár, ismét a maga gondviselésébe bízom őtet; most több szükségre van neki magára, mint volt valaha, és én tudom, hogy maga, én értem nagyon jó lesz hozzá.

— Igen, az lesz, magáért. Hágár az utolsó szavakat oly különös tompa, hangon mondta.

Fergus elbueszott tőle?

— Igen.

A Fergus arca görcsösen vonaglott a fájdalomtól, de nagyon gyugodtan beszélt.

— Nem fogom őtet ismét látni, mi haszna volna annak? Csak súlyosbítanám az elválásunk keserűségét. És Hágár, jobb ha egyuttal magától is elbueszom. Még ma éjjel elhagyom Monckton. Néhány nap múlva

irok Londonból, és tudatom magával a ter-veimet. Istent vele!

Lehajolt és megcsókolta a homlokát.

Hágár nem szólott, nem merie azt tenni, szíve oly tele volt; zokogott és elfordult. Fergus, egy pillanatra habozás és a távozó alak után vetett pillantás után kinyitotta az ajtót és távozott.

Hágár a saját szobájába szaladt, és az ablaknál állva, nézte őtet, a mint a kerten lassan végig ment, nézte míg a mezőn áthaladt, a kerítéshez ért, és a fák mögött eltűnt.

Ekkor egy mély lélegzetet vett, és az ablaknál elfordulva, megnézte magát a tükörbe. Neki nem volt szabad könnyel áztott arccal és dagadt szemekkel lennie. Mi volt neki Fergus? Mi joga volt neki ő érte busulni? Az a Tiszbe előjoga volt, gondolta keserűen, és nem az övé.

Vissza a Tiszbeval való találkozásról vonatkozott. Viszaretent a következő beszélgetést gondolatból, a Tiszbe bánatának és könyvének a látásától, és idő telt el, mielőtt annyira össze tudta szedni a bátorságát, hogy lemenjen és találkozzék vele. Végre kinyitotta az ajtóját és lassan lement.

Tiszbe az ablaknál állt valami kézimunkával a kezében; nyugodtan nézett fel, a mint Hágár belépett, és a szobán keresztül menve ő mellette megállott. — A Tiszbe arca nagyon halvány volt; szép szemének a kényes, melyet Hágár a reggelizésnél látott, és a mi felett annyira csudálkozott — elült.

Sőt még mosolygott is, a mint felpillantott és a Hágár csudálkozó szemével találkozt.

— Látta Fergus? Hallottalak a csarnokban vele beszélni, mondá.

— Igen, láttam őtet; ő mindent elmondott nekem, mondá Hágár.

Nem kis meglepetésére úgy találta, hogy, kettőjük között ő volt a zavarodottabb, mert a Tiszbe modora teljesen nyugodt és csendes volt mint rendesen.

— Mi megegyeztünk az elválásban, folytatá Tiszbe. Tudod, ez nem tesz valódi különbséget.

Nincs közöttünk kötelek, de azért én éppen annyira tartozom ő hozzá, és ő én hozzám, mintha férj és feleség volnánk. Én soha sem fogok egy más férfit úgy szeretni, a hogy őtet szeretem. És hiszem — a hangjában levő meggyőződés és fájdalommal járta át a Hágár szívét és hiszem, hogy ő sem fog más nőt úgy szeretni, a hogy engemet szeret.

En nem mondom azt, és ismét mosolygott, hogy ő soha sem fog magnósltni, az egész más dolog. Én reményem, hogy megönsül. Az ő állása azt kívánja, de bizonyos vagyok benne, hogy soha sem fog senkit úgy szeretni, a hogy engemet szeret, és azzal meg kell elégednem.

— És te Tiszbe? Te el fogod őt felejtetni, és idővel egy hozzád jobban illő férfihoz hozzá mégy, mondá Hágár szeliden.

— Lehetséges, válaszolá Tiszbe nyugodtan.

Jöhetnek olyan körülmények, melyek a férjhezmenetelmet kívánatosá teszik. És most édesem, nem akarok a tárgyról többet beszélni. Elmult, és én nem szándékozom a hozzá arcommal és kisért szemekkel másoknak kellemetlenséget okozni. Igyekeznifogok sorsomba belenyugodni, csak hogy —

— Csak, hogy mi Tiszbe?

Hágár csudálkozva nézett rá; úgy lát-szott, mintha Tiszbe hirtelen egészen megfontoló asszony lett volna, aki elég erős a reá mért terheket egyedül viselni, és elég bátor, hogy azokat külsőleg vidáman viselje, bár mily súlyosan nyomják azokat a vállait.

Tiszbe, csak hogy mi? ismételé Hágár.

Csak hogy úgy látszik, mintha hirtelen mindenek vége volna, mondá Tiszbe, a mely zokogással; mint ha az életet újboldkellene kezdenem, és olyan zavarodottan ére-zem magamat, mint ha nem tudnám, hogy mint csináljak, vagy miképpen intézzem a dol-gaimat. Azt hiszem, hogy idővel belejövök, és megszokom. Csak hogy most először egy kis-sé neheznek találok.

De Tiszbe későbbem még nehezebbnek találta, midőn megtudta, hogy Fergus határozatlan időre elutazott, és eljegyzését a bontásának a híre elérte, és barátát és szer-mérősei kérdőszökecséire válaszolni és

bbeknek. A majális a Lövöldében lesz. A bizottság már megalakult, mely mindent elhatároz, hogy az idei majális is megfelelően a unitárius főgymnasium jóhírnevének.

— **Pályázati híradások.** A siketnemák kolozsvári országos intézeténél a tanév vége felé tündésbe jövő és ideai Szeptember 1-ével lejáró követhető négy ágyalaptványi helyre vállas és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ó Nagyméltóságának 24533—1897 számú leirata alapján ezenen pályázat nyitottak. a) Az első erdélyi, b) A második erdélyi, c) A gr. Karátsonyi és d) A Kolozsvári Cassinó ágyalaptványok helyére. Ezekre az ágyalaptványi helyekre csak magyarországi illetőségű siketnema fia vagy leányúvendékek pályázhatnak vállas és nemzetiség nélküli és pedig az a) és b) alatti Magyarországnak csak a Királyhágón belüli részeiből való (tehát szorosan vett erdélyi) úvendékek, a c) és d) alattiakra azonban a királyhágón innen és tül részeiből, tehát Magyarországon bármely részéből való úvendékek pályázhatnak. Az ágyalaptványi hely elnyerése által a siketnema úvendék az intézetben ingyen lakás, teljes ellátás és oktatásban részesül. Az alaptványokra nemcsak úvendék, hanem tanulmányait még egészen nem végzett intézeti úvendékek is pályázhatnak. A folyamodások a siketnemák kolozsvári országos intézetébe a bizottságához nyújtandók be. — A folyamodáshoz születési, himnológiai, szeszélyi és orvosi vizsgálati bizonyítvány kell mellékelni. Ezeknek kívül ha a úvendék siketnema iskolába már járt, az illető iskolai bizonyítvány, ha pedig csak kezdő úvendék, akkor a kolozsvári siketnema intézet igazgatójának bizonyítványa szükséges, hogy az illető a tanításra alkalmas. Az orvosi vizsgálati bizonyítvány kiállításához szükséges iratokat a pályázók kívánataira a felügyelő bizottság elküldi. A pályázati kérések beadásának határideje 1897 évi június 30-ika. Majközlésül közöltek, hogy a kijelölési jogot az: a) alatti alaptványi helyre a gyulafehérvár-fogarasi gör. kath. érsek ur ó nagyméltósága, b) c) d) alattiakra pedig az intézet felügyelő bizottsága gyakorolja. A kiválasztási jog, az a) b) alatti alaptványi helyre vállas és közoktatásügyi magyar kir. miniszter ur Dr. Wlassics Gyula ó nagyméltóságát, a c) alatti alaptványi helyre Karátsonyi Jenő gr. ur ó méltóságát és a d) alatti alaptványi helyre a Kolozsvári Cassinót illeti. Kolozsvárt, 1897. Május hó 4. é. A siketnemák kolozsvári országos intézetének felügyelő bizottsága.

— **Vig élet a Hid-utczában.** A Hid-utczában, Kolozsvár e ktlőnben is legmozgalmasabb utczájában a rendőrség kedélyes-egének jóvótól nagyon vig élet van éjelenként. Van ugyanis a nevezett utczában három kávéház és ezek csak egy öntik magukból minden éjjel a vidámságot. Az utca lakói azonban hajlandók kevésbé kedélyesnek tartani azokat az állapotokat és álmokat éjelenek miatt komoly szemrehányásokat tesznek a rendőrségnek, melynek elnyerése lehetővé teszi az ilyesmit. Részünkről, bár egyáltalán nem vagyunk ellenesei a jó kedélynek, mégis azt hisszük, hogy ezeknek a panasznak van némi jogosultsága. Kérjük tehát a rendőrséget, hogy nézze egy kissé más szemekkel a hid-utca éjjeli botrányait.

— **Szölőszeti értekezlet Erdélyben.** A földművelésügyi miniszter az erdélyi szőlők mekítési felújításának megkezdésére czéljából közelebből nagyobb értekezletet szándékszik egybehívni az erdélyi rész valamely nagyobb bortermelő-vidéki központján. Az értekezlet első nagy érdeklődéssel néznek az erdélyi szőlőtermelő gazdák.

— **Köszönet.** Forró szeretetű egyetlenünk váratlanul történt elhunyt alkalmával, méhetlen nagy csapás ért és kimondhatatlan fájdalom zúdult össze szívünkre. — Mindazoknak, a kik lejegyző bánatunkban részvétel osztott kegyesek voltak, megtört szívvel mondunk ez uton hálás köszönetet. Kolozsvár, 1897. május 11. Demján Ágoston és neje Weisz Anna.

— **Csüggött madarak.** Száraz ágon, hallgató ajakkal az exotikus föld a mi mérdőzött égünk légi és vízi madarai a ragadozó és szelidék bekés egyetértésben csoportosultak egy kirakóban: a Sebesi Pál angol királyi vendéglőjének Kolozsvár, belső utcai ablakában. A madarak azért oly hallgatagok és bekés, mert csak gyönyörű kinnak a járó költöket, de nem fogyasztanak; ha Albert Károly torna tanár gyűjtögette és tömte ki, arra törekedvén, hogy egy tanára. Am a mester elhalt, a gyűjtemény feloszlik. A kitűnő madarak szárnyra kelnek, hogy mint hajdan az illés próféta hollója, az árvaaknak táplálékot hozzanak. Husvétban, Számuk egyre apadt. Ma már mindössen csak 13. Ez a létszám is napról-napra apadni fog, mert népszerű ember volt mesélgetés, a tőrtanár s minden ismerte és megemlékező egy-egy általa tömött madár igen olcsó. Különben a madarak ára is balázik a karikáján. Egy mátyás az ó bunézetet egy példa varju szerte szét, pedig alatta csak 1 ft 20 kr van jegyezve. Vöcsök, Dominál az egész társaság fölött a tudomány, am többre van töve, mint alatta levő származás társait egytt vőre. Pár nap alatt hi-hallgatást az egész nemzetközi madárgyűlést felváltják a vöcsök.

— **Petőfi- emlék bizottság.** A segessvári Petőfi- emlék bizottsága 1897.

máj. 15-én d. e. 10 órakor Segessvárt, az áltami iskola helyiségében gróf Bethlen Gábor elnök elnöklése alatt ülést tart. Tárgy: 1) Mult ülés jegyzőkönyvének bitéselése. 2) A leleplezési ünnepély részleteinek megállapítása. 3) Indítványok. A végrehajtó bizottság ezen ülést, kivételg ugyanazon napon és helyen d. e. 11 órakor az ünnepélyt rendező bizottság alakuló gyűlése fog megtartatni.

— **Művészeti hírek.** Aradon a szindgyi bizottság a színházi bérlelt kérvényét tárgyalta, a kik nem voltak megelégedve Leszkai András igazgató új társulatával s most a bizottság utján akarták rászorítottatni az igazgatót, hogy a jövő évadban jó társulattal vonuljon be Aradra. A bizottság méltányolva a kérvényben felsorolt okokat, azzal az utasítással fogja közölni a kérvényt az igazgatóval, hogy jövőre a város közönségének igényeit kielégítő társulatot szervezzen. — Strauss János operettjét, a Waldmeister-t, a melynek eddig Erdi malom volt a címe, újra elkészítették a Népszínház-nál s a keresztségben az operett a Május bor hangzatos nevet kapta. Ezen a néven az operette a hónap 15-én kerül bemutatásra. — A sebesült török katonák javára a Népszínházban adandó előadáson Verő György Sultán című, török tárgyú operettje kerül színpadra. — Olaszországnak ez idő szerint két népszerű zeneszerzője, Puccini és Leoncavallo egy és ugyanazt a tárgyat dolgozta fel operának. Mind a két operának La Bohème a címe s mindkettő pompás sikerült. — „A csodagyermek”, Taund Leo operettje, a mely a bécsi wieden színháznak hozott a télen nagy sikert, lesz a Budai Nyári Színház legközelebbi újonsága. — Lothar Rezső, családi nevén Spitzer Rezső, a budapesti színtestű német színűtő, most újabban ismét szép színpadi sikert ért. „Király idyll” című drámai regéjét tegnap adták a lipcsei városi színházban és a poétikus mű barátságos fogadtatásra talált. — London tömén-telen sok színháza ismét megszapordott egy-egy, a melyet tegnap nyitottak meg. Az új színház igazgatója Beerboom Tree születésére magyar ember.

— **Hymen.** Hancz Sándor, fiatal, törekvő és jelesen képzett kolozsvári könyvtő mester szombatnap lépett házassági frigyre Losoneczy Lujza kisasszonnyal, Losoneczy János kolozsvári polgár és neje Antal Mária fiatal és szép leányával. A polgári szertartást szombaton d. e. az anyakönyvezető végezte. Az egyházi áldást pedig Grätz Mór ev. luth. lelkész adta a fiatal párra. — Tanuk voltak: Gál János és Feszt Antal. — Az esküvő után d. u. vidám lakoma volt a menyasszony szülőinek a házában. Az ünnepélyen koszorú leányok voltak: Losoneczy Jolánka és Losoneczy Erzeike (Szászregén). Vőfélyek: Pataki Béla és Hancz Pál.

— **Egyet a házi urak ellen.** Budapest-en azok az elkényszeredett, — szegény emberek, — a kiknek a sors nem adta osztályrészt a „házi uraság” dícsőségét, — most egyetlet alakítanak a hauseri kapzsiság és lelkiismeretlenség által megtámadott érdekeik védelmére Kolozsváron, hol sok tekintetben jóval mizerabilsőbbek a lakásviszonyok, mint fővárosban, bizonyára sokan rokonszenveznek a budapesti kezdeményezéssel, melynek előreláthatólag lesznek hívei a vidéken is.

— **Üngyilkosság.** Schaus Samuel, Schau Adolf női szabó fia, tegnap délben szíven lötte magát és szörnyet halt.

— **Galgóczi kitüntetés.** Kolozsvárt még sokan élnek emlékezők Galgóczi Károlyra, ki mintegy husz év előtt állandóan Kolozsvárt lakott, s a gazdasági irodalommal már akkor szíven foglalkozott. Egy ideig igazgatója volt az egykor virágzó, de később bájba került Viktoriá biztosító társaságnak. Ennek bukása előtt pár évvel Budapestre költözött, s azóta állandóan ott lakik s a szakirodalom terén működik. Mint most értesülünk, a király Galgócziának a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Az új operette.** Strauss János, kinek operettjét „Májusi bor” cím alatt szombaton adják a népszínházban: emelni igyekszik az operette budapesti előadásának eredetiségét és pedig azzal, hogy a Paulin szerepét játszó Kury Klára részére új énekszámot irt s azt ma elküldte a művészútnak. Strauss abban bizik, hogy az operettnek a népszínház művésznőjével való előadása, még nagyobb sikereket biztosít, mint a minőt eddig elért.

— **Potsa főispán jubileuma.** Mint Sepsi-Szentgyörgyöl írják, ott vasárnap reggel 9 órakor népes értekezlet volt Gábor Péter, Háromszékvármegye alispánja lakásán, hol az értekezlet az alispán meghívására az egész vármegye közönségét érdeklő dolog fölött tartaszkodott. A jövő hónapban lesz ugyanis husz esztendeje, hogy hatálykai Potsa József Háromszékvármegye főispánjává kinevezetett s június 26-án lesz huszadik évfordulója, hogy az esküt letette hivatalába ünnepélyesen beiktattatott. Háromszékvármegye közönségének mély halálját és szeretetét fejezte ki a tegnap tartott értekezlet lelkesedése, melylét meghatározta, hogy nagyérdemű főispánja Potsa József v. b. t. t. főispánjának huszadik évfordulóját f. év június hó 26-án

megünnepeli. Az értekezlet a czéllból fölkérte Gábor Péter alispánt, hogy a mondott napra rendkívüli közgyűlést hívjon össze, melyen a vármegye közönsége kifejezést adhasson szeretetének és hálájának. Az értekezlet az ünnepély előkészítésére egy tizenkéttagú rendelő bizottságot küldött ki, mely ugy a napirendet, mint általában a jubileumi nap részleteit megállapítja s azokról annak idejében a vármegye közönségét tájékoztatni fogja.

— **A Kossuth-kör kegyelete.** A budai krisztinavárosi sírkertben nyugvó honvédek sírjához gyászkivonulást rendez a függetlenség Kossuth-kör május hó 21-én Budavár bevételének évfordulója alkalmából. A temetőben a dalkör gýászadallal nyitja meg az ünnepélyt, utánna Pósa Lajos fogja egy ez alkalomra irt saját szerzeményű költeményét elszavalni. Ezután Mészlányi Lajos országgyűlési képviselő névben: dr. Székely Béla, a Függetlenség szerkesztője pedig a Kossuth-kör és a fővárosi polgárság nevében beszél. Végezetül ismét a dalárdá énekel.

— **A Budapesti Ujságírók Egyesülete** vasárnap este tartotta ez évadban utolsó társasvacsoráját. A kedélyes lakoma alatt mindvégig a legvidámabb hangulat uralkodott és a jelen voltak csak az éjjeli órákban oszlottak szét. A pezsgőnél Strauss állott fel elsőnek, ki az ujságírók egyetértésére és tömörülésére írtette poharát. Csathó Aurél szerkesztő az egyesület agilis, mindenki által szeretett gazdáját, Czizkay Lajost köszöntötte fel, ki szombatnap társainak élénk részvétele mellett ünnepelte leányának menyegzőjét. Utána Czizkay Lajos tartott nagyhatalú, szép beszédet. Czizkay Erdélyi Zoltánra emelte a poharát. Erdélyi rövid szellemes beszédrel válaszolt. Beszéltek még Pichler Győző orsz. képviselő, továbbá Szatmári, az egyesület főtitkára, Dugovics Imre és Greiner Jenő.

— **A tatari gróf temetése.** Gróf Esterházy Miklós Józsefet tegnap délután két órakor mintegy tízezer főre tehető gyászoló közönség jelenlétében temették el Tatán. A gyászszertartás a kastély udvarán az összes rokonok és uradalmi tisztviselők, egyes testületek és a város intelligenciájának jelenlétében folyt le. Beszentelés után az érzékoporsót örök nyugalomra a főtemplom kriptájába helyezték el.

— **Az erdélyi segédpüspök Pécsét.** Gr. Majláth Gusztáv az újonnan felszentelt püspök pénteken szentelte fel reggel 7 órakor a szertapokat a pécsi vártemplomban. Délben a szemináriumi papága nagy ebédet adott Majláth Gusztáv tiszteletére. Majlát gróf gyönyörű beszédet mondott a papúvendékek májusi ájtatosságán. Este tiszteletére a „Pécsi Polgári Dalkör” szereződött tartott, mely alkalommal Thern K. „Dalünnepem” című férfiingyest és Beethoven „Isten dícsőségét” adták elő. A püspök meleg szavakban mondott köszönetet a figyelemért.

— **Cséléd bosszu.** Heresen, Klein Lipót mázoló családja Ferencz Julcsa bosszúból megakarta mérgezni gazdáját csecesömgyermekét. Gyufafejeket kevert a gyermek tejébe s az anya szemelátára akarta vele megitatni. A gyermek azonban nem itta meg a tejet, s anyja megvizsgálván, meglátta a gyufafejeket. Az elvetemült leányt elfogta a rendőrség.

— **A Budavára bevételének évfordulója.** Budavára bevételének 49-ik évfordulóját május 21-én a hagyományos kegyelettel fogják megünnepelni a 48-as honvédegyletek és a hazafias asztaltársaságok. Az öreg honvédek ki fognak vonulni elősötét bajtársaiknak a krisztinavárosi temetőben levő sírjához s megfogják koszorúzni a budavári honvédszobrot is. Megelőzőleg azonban ünnepi istentiszteletre gyűlnek össze.

— **Vastagh György balesete.** A kolozsvári körökben is előnyösen ismert Vastagh György pesti művész Budapestén a napokban súlyos baleset érte. Az illői-uton, mikor a lovasúti kocsiról leszállt, megbotlott és az ut mellett lerakott villamosvasúti sínnek közé esett. Több helyen megsérült, de különösen arczán szenvedett nagyobb sérülést. Az orvosok beverték arczsébét. A művész balesete széles körben részvétet keltett.

— **Perezel Mór beteg.** A szabadságharcz vitéz tábornoka, Perezel Mór, a ki a közéletben a kiegyezés után is nagy esemény szerepet játszott, mint őszinte részvéttel értesülünk, a tolnamegyei Czikon, betegesen fekszik.

— **A nagy hadgyakorlatok.** Az idei nagy hadgyakorlatokra már erősen készülődnek. Wohl kapitány udvari szállás-mester már sorra látogatja azokat a városokat, hol a király fog tartózkodni. A vezérkar gyakorlata Felső-Magyarországon lesz Lőcsé, Késmárk, Podolin környékén Beck tábornag vezetésével. A nagy hadgyakorlatok Morvaországon lesznek Bestritz környékén. Magyarországon is lesznek nagy gyakorlatok Tata környékén, amikor a király a most elhunyt Esterházy Miklós gróf várkastélyában fog lakni. Ezen a hadgyakorlatokon ott lesz Vilmos német császár, Albert szász király, Károly román s Sándor szerb királyok.

— **Goluchovszky a szerb királynál.** A Bécsben időző szerb király vasárnap fogadta Goluchovszky gróf, külügy-minisztert, kinek Simics szerb miniszterelnök tett előbb látogatást. A király ma este utazik vissza Belgrádba. Bádeni miniszterelnök és más állami méltóságok Sándor királynál hagyták névjegyeiket.

— **Vegetáriánusok ebédje.** Budapest most már csakugyan kezd világróssá fejlődni — már vegetáriánus egyesülete is van. Az első magyar vegetáriánus-egyesülete megalakult vasárnap a muzeum körüti 17-ik szám alatt levő étcsarnokban meg tartotta díszebédjét, melyen közel százan vettek részt, részint vegetáriánusok, részint érdeklődők. Az érdekes ebéd menüje a következő volt:

Levesek:
Vegyes zöldség leves.
Paradicsom leves.
Főzelék mellék étel:
Zöld bab, kalaráké burgonyával.
Zöld borsó leacsa kottlettel.
Tészták:
Turós, almás és mákos rétes.
Gyümölcsök:
Banán, datolya, alma és füge.

— **A jóslat.** A londoni Westminster Gazette figyelemztet arra, hogy az Old Moore's almanachban a következő jóslat olvasható 1897. évi április hó utolsó napjaira: — Majdnem biztossággal várhatjuk, hogy Párisban rémes tüzeset lesz, a melynek sok ember esik áldozatul és a melyet sok kíváncsi fog nézni.

A jótékonyasági bazár égése ugyancsak igazolja a jóslatot, bár a jóvendőmondó csak találomra jóslott és a tűz nem is április hónapban támadt. A bazár egyébként 325,000 frankra volt biztosítva.

— **Egy tarka város.** Honolulu városának bizonyára a legkevésbébb lakossága. A legutóbbi népszámlálás alkalmával megállapították, hogy a városnak 29,830 lakosa van. Ezek között volt 7918 bennszülött hawaii és 8468 kevert vérd. A kínaiak annyian vannak, mint a bennszülöttek, 7693-an, portugalli van 3833, japán 2381, amerikai 2074, brit 1088, német 578, délszigetvidéki 63 és más nemzetiségű 366.

— **Eladó** egy majdnem egészen új magas hajtó koci (zandlauner). Értekezhetni az „Ellenzék” kiadóhivatalában.

IRODALOM.

Tanulmányok.

Irta: VÉGH ÁRTHUR. 1870—1893.

Tanulmányok ezim alatt dr. Végh Ártur egy vaskos (540. l.) kötetben adta ki 23 év alatt irt essay-ít. A ki e derék könnyvet átlapozza, bámulva látja szerzőjének rendkívül széleskörű ismereteit, megszereti könnyű imodorát, magyar észjárását Szerző neve már rég ismert a magyar olvasó közönség előtt. Minket Kolozsváriakat még azért is érdekel, hogy tanuló éveit itt élte le. A hatvanas években a kolozsvári ref. főtanodának volt kitűnő úvendéke. Édes atya a mindenki által becsült 48—49-ik vitéz huszár ezredes Végh Bertalan most is városunk lakója, s édes anyja a végtelen jóságu, művelt lelkű Ugron Julia volt.

A harmincz essay közül minket erdélyiek talán leginkább érdekel az „Emléke és Sáni Lászlóra” cz. Látszik e szép tanulmányból, hogy szerzője azt egész szíve melegevel írta. Látszik ama nagy tisztelet és szeretet, mely a hires tanár iránt viseltetett és is, mint majdnem minden tanítványa. Róla írja a többek közt: „... halk hangja oly bensőséget árukt el, fölfogása oly mély és magas volt, oly törhetetlen hitet vallott az emberiség haladásá s az emberiség diadala iránt, hogy vissza föjött lélekzettel hallgattuk a valóban szent ígétet. Sáni tanítványairól a többek közt ezeket írja: Ilyen tanár aegise alatt a vásoit fizikokból merengő ifjak, a nyers suhanecokból a finom észre hajló úvendékek lettek. Kezdtünk a tankönyveken kívül egyebet is olvasni. Egész kis táborkar képződött az imárott generalis körül: Sáni Lajos, Hegedűs Sándor, br. Bánffy Endre, Hory Béla, br. Kemény Endre, Hegedűs István stb. Sáni Lajos Heine mellett a geographiát cultiválta; Hegedűs Sándor már akkor is közgazdasági tanulmányokkal foglalkozott; br. Bánffy Endre az igaztalanul megtámadott Görgey Árturmak kelt védelmére; Hory Béla novellákat irt; br. Kemény Endre Ossiant olvasta és történeti beszéleteket irt, Hegedűs Istvánnak Goethe volt mestere. E táborból már kettő kidült: Sáni Lajos és br. Bánffy Endre. A többi siratja a vezér elhunytát. — Sáni tanítványait érta szerző, midőn e nagy ember haláláról így ír:

„Ó é! élni fog szíveinkben, — emléke megazélezése akaratumkat és előbbre visz a törekvéseinkben”.

Szerző tanulmányai közt 3 kitűnő dramaturgiai essay is van. Az egyiknek címe: Szígligeti mint dramaturg, a másik Szígligeti József Toldi Miklós cz. színművéről. A harmadik a Goethe Egmontjáról értekezik erős ítélő képességgel és nagy tanulmánnyal.

Igen szép tanulmányai a Carlyleről, Michelettről, Beulé Ernőről irtak is!

A sok szép essay közt egyike a legszébbeknek „Hugó Viktor 1793-ja”. Ajánlom, hogy a ki e hires regényt olvassa, szeresse meg utána a tanulmányt is. Nagy élvezettel fogja olvasni.

Hogy a szerző sokoldalúsága még jobban kitények, van könyvében egy nemzetgazdasági cikk is, mely a takarékpénztári betétek biztosításáról szól. Hogy mily szakértelemmel van megírva ez is, elképzelhető onnan, hogy szerző már több év óta az ország első pénzintézetének főügyésze.

A ki sokat akar tanulni és élvezni, annak melegen ajánlom e kitűnő könyv megszerzését.

y.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Országgyűlés.

Budapest, máj. 11.

A képviselőház mai ülésén viczinális ügyeket tárgyaltak. Unalmas, elnyújtott ülés volt, úgy hogy a képviselők nagy része korán elhagyta az üléstermet.

Párisi katasztrófa.

Budapest, május 11.

Luppe grófné holttestét tegnap az eddig fel nem ismert halottak közt agnoskálták.

Török-görög háboru.

Budapest, máj. 11.

Salisbury az angol felsőházban kijelentette, hogy Görögország hivatalosan nem kérte a hatalmak közbenjárását. Azt hiszi, hogy nem is fogja kérni.

Fővárosi tanácsos halála.

Budapest, máj. 11.

Csendes Gyula fővárosi tanácsos 59 éves korában meghalt.

Keleti háboru.

Budapest, máj. 11.

Domokosból érkező távirat szerint a török csapatok támadásra készülnek. Athénből érkező táviratok jelentik, hogy a görög kormány elfogadta Németországnak a béke elnyerése érdekében való közbenjárását, mely szerint kikötöttet, hogy Görögország hivja vissza csapatait Krétáról és Kréta autonómiáját biztosítsa.

Az üdülő királyné.

Budapest, máj. 11.

Erzsébet királyné ma délben szigorú incognitóban ideérkezett és a királyi gyógyintézetbe szállt Üdvözlésére báró Bechtolsheim kormánytanácsos, fürdőigazgató és nagy közönség jelent meg.

Érem lopások.

Bécs, május 11.

A Yorkstrasse egyik palotájából tegnapelőtt délután több rendjeletloptak el, köztük a német vörös sashnd és az orosz Neszki rend nagykeresztjét és a szász weimari uralkodópár arany lakodalmára vert aranyérmét.

Háboru.

Budapest, május 11.

A görög kormány elrendelte, hogy Domokosz, Lámia és Athén közt levő összes védő pontokat, különösen pedig a furka és termopilai szoros erősiték meg, hogy a törökök előnyomulását megakadályozhassák. Ágyut és lövészert Janián át visznek oda. Nehány lap azt kívánja, hogy a háborút a végsőkéig folytassák, hogy Görögország legalább erkölcsi előnyöket vihasson ki a maga számára.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Feloldó szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyitlér.

Rózsakedvelők figyelmébe!!

Külmonostor-utca 73. szám alatt a kertésznél igen

szép oltott rózsatők

kaphatók felette jutányos árban.

3—3

A legutóbb

London, Páris és Bordeauxban is a legelső díjjakkal kitüntetett

Teutsch-féle borok

kaphatók Kolozsvárt eredeti raktár áron

Segessvári és Társai

főtérí fűszerüzletében,

(4—8)

Kolozsvármegye és Kolozsvár szab. kir. város főispánjától.
Sz. 568—1897. 410. (1—1)

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatokra bízott Kolozsvár sz. kir. város adóhivatalánál megüresült s évi 600 frt fizetés és 120 frt lakpénzzel járadalmazott kataszteri nyilvántartói állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom mindazokat, a kik ezen választás útján betöltendő állást elnyerni óhajtják, hogy az 1893. évi I. t. 18. §-ában előírt minősítést, valamint eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmüket hozzám f. hó 31-ig annyiával is inkább adják be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1897 május hó 4-én.

Gr. Beldi,
főispán.

Sz. 1713—1897.

409. (1—2)

Árlejtési hirdetmény.

Vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter ur Ónagyméltósága folyó évi ápril hó 28-án 65.482—1896. sz. alatt kelt rendeletével az alsó-felső-szováthi állami iskolánál teljesítendő pótlóépítkezésekre, kut és kerítés előállítására 1200 forintot azzal a megjegyzéssel engedélyezvén, hogy a munkadíj csak az 1898 évi államköltségvetés törvényerőre emelkedése után fog a vállalkozónak kifizetettetni; ezen munkálatokra ezennel pályázatot hirdetek.

A pályázati folyamodások lepecsételve s szabályszerű 5% bánatpénzzel ellátva, a folyó május hó 31-ik napja délelőtti 9 órájáig alólríthoz (Nagy-utca 34b sz. alá) nyújtandók be, a mikor az árlejtés a m. kir. építészeti hivatal közbejöttével meg fog tartatni.

A munkálatok kivitelével megbízandó vállalkozó köteles lesz bánatpénzét a vállalat elnyerése alkalmával 10%-ra kiegészíteni.

A tervrajz, költség-számítás és ide vonatkozó miniszteri rendelkezések a délelőtti órákban alólrírt hivatali irodájában megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1897 május hó 10-én.

Kozma Ferencz,
kir. tan., Kolozsmegye kir. tanfelügyelője.

36—1897.

407. (1—3)

igt.

Erdőeladási hirdetmény.

A borszéki birtokosság tulajdonát képező „Bánfi” nevű erdőség kereskedelmi fát alólrírt igazgatóság árverés alá bocsátja és 1897. május 24-ikén d. e. 1/11 órákor a fűrdőüzlet irodájában tartandó árverésen a legtöbbet ígérőnek eladja.

Köbméter ár: 1 frt 60 kr., (egy forint hatvan krajczár.) Felhivatnak venni szándékozők, hogy 5000 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat az árverés napjának d. e. 10 órájáig eladó igazgatósághoz adják be.

Nyílt árverezés kizárt.

Megjegyeztetik, hogy az eladás tárgyát képező fenyőerdő a kir. erdőrendezés-kiszámítása szerint 47741 köbmétert tesz ki. A Vájla völgyén fekszik, minden oldalról jókarban lévő téli tutajos út által érintve, melyen 2—5%-os lejtőn vízmentére szállíthatók a fák a 12 köbméternyire fekvő Maros folyó partjára, mely kedvező körülményt, mint páratlan szállítási előnyt vevők figyelmébe ajánljuk.

Az eladás részletes feltételei igazgató irodájában bármikor megtekinthetők. Kivánatra érdeklődőknek megküldetnek.

Borszék, 1897. április 30-án.

Fűrdő-üzlet igazgatóság.

Három drb. 2 éves

corecte testalkatu s hatalmas esonozatu
magyar-erdélyi fajta

tenyészbika eladó

a SPERKER FERENCZ

többször kitüntetett hírneves tenyészetében

Szt-Demeteren (Udvarhelymegye),

mely tenyészet az ezredéves országos kiállításon is a „Milleniumi nagy éremmel” lett kitüntetve.
391. (3—6)

Valódi brünni posztószövetek.

Egy vég 3.10 méter	frt 3 10 jó	valódi
hosszu, teljes uri öl-	frt 4 10 jó	
töny ára csak	frt 4 80 jó	
	frt 6 — jobb	gyap-
	frt 7 75 finom	juból.
	frt 9 — igen finom	
	frt 10 50 legfinomabb	

Egy vég egy fekete szalon-öltönyhöz 10 frt. — Felöltő-szövetek, loden, peruvien, dosking, állami és vasúti tisztviselőknek való szövetek, legfinomabb kammarn és cheviotokat stb. stb. küld gyári áron a pontos és szolidnak ismert

posztógyári raktár: Kiesel-Amhof Brünnben.

Minták ingyen és bérmentve. — Mintahű szállítás.

Figyelemre méltó! A t. közönségnek fontos azt tudni, hogy a szöveteket közvetlen helyről való beszerzés esetén sokkal olcsóbban kapja, mint a közvetítő kereskedelem útján. A „Kiesel-Amhof” brünni cég az összes posztókat valódi gyári áron küldi szét és nem számítja hozzá a magánvétel árnyira megkötött ügyvezető szabóengedélyét.
167. (16—24)

TRISKA J. KOLOZSVÁRT,

ajánlja sétatér-utca 12. sz. alatt levő

ZONGORA, HARMONIUM

ÉS

CZIMBALOM

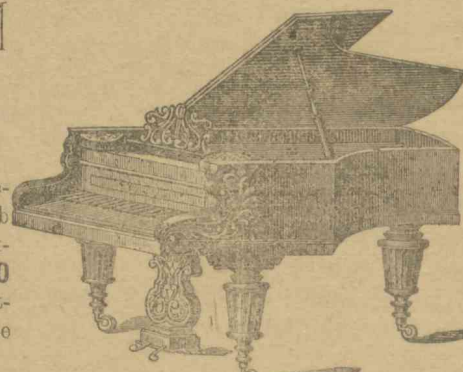
NAGY RAKTÁRÁT

a helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe, hol a leghíresebb gyárakból vannak zongorák, raktáron, a melyek 350 frttől 1200 frtig terjedő árakban — 6 évi jótállással — részletfizetésre is kaphatók.

Vannak raktáron iskolai és templomi célra harmoniumok, valamint Schunda-féle czimbalmok 80 frttől 300 frtig, szintén igen nagy választékban és gyári áron kaphatók.

Mindenemű zongora és harmonium javítás elvállaltatik s a zongora-hangolások a cég alkalmazottja: ZIERHUT JÓZSEF, a bpesti Zene-Conservatorium volt hangolója, a legpontosabban eszközli.

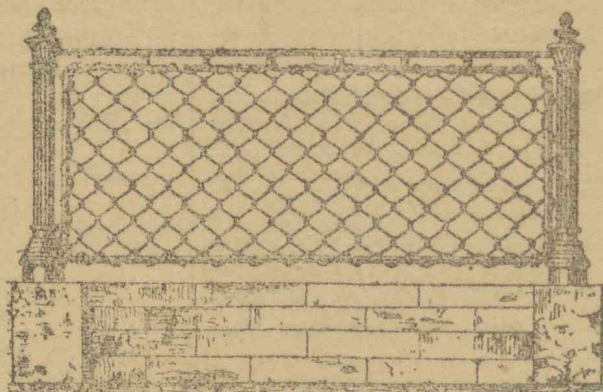
50. (17—25) Szíves pártfogást kér TRISKA J.

Az 1896. évi budapesti kiállításon „jó munkáért” kitüntetve.

LÉBER GYULA

ELSŐ ERDÉLYI SODRONY SZÖVETFEJONAT S SZITAÁRU GYÁRA,
Kolozsvárt, Torda-utca 9. szám alatt.

Ajánlja minden e szakba vágó munkát, u. m.: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez való gépfonatait; majorsági udvarok fonattal való bevonását; pinze, padlás, felső világossági, magtár és élelőkamara ablakok rostélyzatát;

áthányó rosták szén, kocsz, kavics válogatásához; szikra-fogók gépekhez. Zöldre festett légy-szövet, szelelő- és löher-rosták. Backer-féle rostók és egyébféle használatra vas-, réz- és cín-szövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fakterbe foglalt rosták és sziták, ruganyos agybatetek (matrac), sodrony lábtörők.

Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve beszerzők.

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve

275. (11—20) kiváló tisztelettel: LÉBER GYULA.

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

ÉS AZ

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN

valódi minőségben csakis mint eddig, ezentul is

ESZÉKEN, felsőváros

DIENES C. D.-féle gyógyszerárban

305 (6—12)

készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztatálanságokat biztosan eltávolít.

Egy tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
Egy üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 kr.
Egy darab valódi Salvator-szappan . . . 50 kr.
Egy doboz val. lyoni rúzs 3 szín. 50 kr. és 1 frt.
Egy tégely közpászta . . . 60 kr.

Figyelemre méltó! Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva és kérésre a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

ZALA GYÖRGY BUDAI HONVÉD-SZOBRA

ÉRCBE ÖNTÖTT, KISEBBITETT ALAKBAN.

Magyarország fővárosa nem rég oly emlékművel gazdagodott, melyre méltán büszkék lehetünk.

Zala György honvéd-szobrát valódi lelkesedéssel fogadta az egész magyar sajtó; legtekintélyesebb műkritikusaink egyetértettek abban, hogy a kiváló művész páratlan sikerrel oldotta meg nehéz feladatát.

Képünk hűen ábrázolja a szobrot. Egy szép, izmos, erőteljes honvédalak van előttünk; vitézi állásban, feltépett attíával és inggel a mellén. Állásában, mozdulatában benne van a kivívott győzelem kifejezése; a jobb kar immár leeresztve tartja a diadalmas kardot, feje fölfelé tartva, sebe bekötözve, vonásában a csata fáradalma, a vesztett vér leszerelő ereje; de szemében még lángol a szív büszkesége. A honvéd fölött angyal lebeg, a ki átveszi a hős lankadó baljából a dicsőségre vitt zászlót szintén bal kezében, míg jobbájában cserkoszorút tart a vitéz katona feje fölé. Csaka ágyból és egy letört kerékből kerül ki a szobor-csoport közvetlen talapja.

Valóban Magyarországon a lakások díszül szolgáló műtárgyak közül a legértékesebbeket találhatni magyar vonatkozású dolgot. Külföldről importált, külföldi szellemű és ízlésű képek és szobrok töltik meg a legfényesebb termeket is; magyar nyomokra a mi szalonjaink ékességei közt vajmi gyéren akadunk.

E tényen már is segítve van azáltal, hogy Zala György szobra — e minden ízében magyar műemlék — kicsinyítve, ércbe öntve, ércztalappal 60 frtért, fehér márvány-talappal 70 frtért áruba bocsátott. (A szobor magassága talapzat nélkül 52 cm., talappal 75 cm.)

Bizunk abban, hogy minden hazafiás honpolgár otthonában ott fog díszelni a magyar történelem e legszebb időszakának, dicsőséges szabadságharcunk gloriifikációja.

296. (5—10)

MEGRENDELÉSEK INTÉZENDŐK:

Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fia)
könyvkereskedéséhez, Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

KOHN LAJOS

KOLOZSVÁRT

Belhid-utca 24. sz., (a Posta-palota mellett.)

Egy meter Voil 18 krtól felfelé.	1 pár gyermek fél cipő 50 krtól 80 krig.
Egy meter francia Satin 35 krtól felfelé.	1 pár magasárú gyermek hegy-mászó cipő 1 frt 20 krtól 2 forint 60 krig.
Egy meter dupla széles ruhászövet 30 krtól felfelé.	1 pár női komot cipő 95 krtól 1 frt 80 krig.
Egy meter d. szél. fekete terno 60 krtól felfelé.	1 pár női kivágott cipő savor 1 frt 70 krtól 2 frt 40 krig.
Egy meter csipkefüggöny 15 krtól felfelé.	1 pár kivágott laccipő 2 frttől 3 frtig.
Egy vég Siffon gyöcs 4 frt 50 krtól felfelé.	1 pár női csugos cipő 2 frt 80 krtól 5 frtig.
Egy vég Kreas vászon 3 frt 90 krtól felfelé.	1 pár női hegy-mászó cipő 3 frt 60 krtól 5 frtig.
Egy vég Rumburgi gyöcs 5 frt 60 krtól felfelé.	1 pár su csugos cipő 2 frt 60 krtól 3 frt 50 krig.
Egy ablakszövet függöny 1 forint 40 krtól felfelé.	1 pár férfi csugos cipő 2 forint 80 krtól 5 frt 50 krig.
Egy garnit. (3 drb.) ágyteríték 5 frt 20 krtól felfelé.	1 pár férfi hegy-mászó cipő 4 frt 40 krtól 6 frtig.
Egy garnit. (6 szam.) Damast teríték 3 frt 50 krtól felfelé.	Egy su posztókalap 70 krtól 1 frt 20 krig.
Egy garnit. (12 szam.) Damast teríték 6 frt 50 krtól felfelé.	Egy férfi puha kalap 95 krtól 1 frt 90 krig.
Egy férfi ing fehér 1 frt 10 krtól felfelé.	Egy férfi kemény kalap 1 frt 80 krtól 3 frt 60 krig.

Női ingek, esernyők, napernyők, keztyűk, zsebkendők. Paplanok, Canavászok, Grádlak, illatszerek, séta botok, bőrdöngők, táskák és sok más kézmű, norinbergi, rövidáru szakmába vágó cikkek és gyermekjátékok rendkívüli olcsó árban kaphatók.

Gyermek-kocsik fedeles, 4 kerekű 5 frt 20 kr.

A nagyérdemű közönség becses látogatását kéri

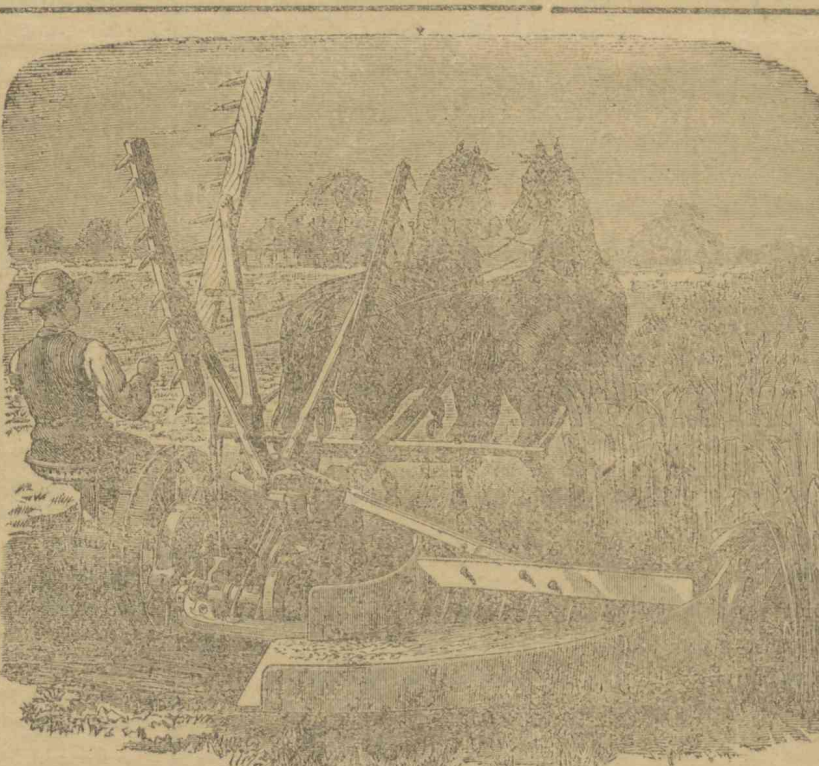
kiváló tisztelettel

KOHN LAJOS

Belhid-u. 24.

408. (1—8)

Magyar Mezőgazdák Szövetkeze, Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Adriance, Platt & Co. newyorki gépgyáros

kizárólagos képviselőse

FÜKASZÁLÓ-, MAROKRAKÓ ARATÓ-,

ÉS

KÉVEKÖTŐ ARATÓ GÉPEIRE

Olesó, egyszerű és tartós aratógépek.

Az eredeti francia

Vermorel ECLAIR

Peronospora permetező ára darabonként 21 frt csomagolással.

Az előre látható tömeges megrendelésekből kifolyólag — késések elkerülése céljából — kérjük a megrendelések előjegyzés végett mielőbb hozzánk juttatni.
132. (28—50)

Havonként kétszer megjelenő üzleti értesítőnket kívánatra bérmentve megküldjük.